

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2932/22

לפני :

כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
כבוד השופט ח' כבוב

העותרים :

1. המועצה המקומית עוספיא
2. ראיד יוסף מרזוק
3. זידאן עטשה
4. שריף אבו רוקן
5. וופיק סלמאן שרוף
6. אחמד סלימאן ואהב
7. מסלח רידאן עזאם
8. גמאל כמאל זאהר
9. עלאא סאבק
10. נסיר כיוף
11. אכרם אבו סעדה
12. נעמאן מארון
13. נעמה מארון
14. מערוף אבו רוקן
15. ווהבה רוקן
16. חסין ווהבה
17. אמיר סעיד
18. כאמל אמין זאהר
19. אמגד עלו
20. כאמל אבו רוקן
21. רוני אסד
22. אייל אסד
23. רונן אסד
24. ברקאת זאהר
25. סעאדי זאהר
26. ראיך שרוף

נ ג ד

המשיבים :

1. שרת הפנים
2. משרד הפנים
3. הרשות לאכיפה במקרקעין, משרד האוצר
4. היועצת המשפטית לממשלה

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים :

עו"ד ד"ר קייס נאסר
עו"ד אבי מיליקובסקי, עו"ד אבי טוויג

בשם המשיבים :

פסק-דין

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

1. עניינה של העתירה שלפנינו בבקשת העותרים למתן צו על תנאי שיורה למשיבה 1, שרת הפנים, לקבל החלטה המאמצת את המלצות הוועדה הגאוגרפית חיפה להרחבת תחום שיפוט המועצה המקומית עוספיא.

2. העותרים, המועצה המקומית עוספיא (להלן: המועצה) ו-25 עותרים נוספים הנמנים עם תושביה טוענים, כי משך למעלה מ-5 שנים הם ממתנים להחלטת משרד הפנים בנוגע להרחבת תחום השיפוט של המועצה. לטענתם, בחודש ינואר 2017 (ולמעשה, בינואר 2018, ראו: דו"ח הוועדה הנספח לעתירה), פורסמו המלצות הוועדה הגאוגרפית חיפה (להלן: הוועדה הגיאוגרפית או הוועדה), ולפיהן יש להרחיב את תחום השיפוט של המועצה בכ-3,893 דונם נוספים. מאז פרסום ההמלצות, פנו העותרים מספר פעמים למשרד הפנים בבקשה שיורה על אימוץ המלצות הוועדה, אך ללא הועיל. לפיכך, ביקשו העותרים בעתירתם להורות לשרת הפנים ליתן החלטתה בהתייחס להמלצות הוועדה הגיאוגרפית, ובתוך כך לאמץ. עוד ביקשו העותרים צו על תנאי המורה למשיבים ליתן טעם "מדוע לא תמתין רשות האכיפה במקרקעין עם ההליכים להוצאת צווי הריסה ו/או קנסות מינהליים ו/או כל הליך אכיפה אחר, ביחס למבנים הקיימים של התושבים, שבשטחים שועדת הגבולות החליטה לספחם לתחום השיפוט של המועצה עוספיא וזאת עד ובהתאם להחלטת שרת הפנים בנושא הרחבת תחום השיפוט של עוספיא".

3. בהתאם להחלטתי, הגישו המשיבים תגובה מקדמית לעתירה. בתגובתם ציינו כי ביום 14.6.2022 ניתנה החלטת שרת הפנים במסגרתה אומצו מלוא המלצות הוועדה הגאוגרפית בדבר שיוך השטחים למועצה. משניתנה ההחלטה האמורה, טענו המשיבים כי הסעדים העיקריים שהתבקשו בגדר העתירה, שעניינם מתן החלטת השרה ואימוץ המלצות הוועדה הגיאוגרפית התייתרו. באשר לסעד המשני, שעניינו הקפאת הליכי הריסה והטלת קנסות מינהליים "עד ובהתאם" להחלטת שרת הפנים, נטען כי סעד זה התייתר אף הוא לפי לשונו הפשוטה, ומכאן שדין העתירה כולה להימחק. כן הוסיפו המשיבים וטענו כי ממילא דינו של סעד זה להידחות על הסף מחמת היותו סעד כוללני ובהעדר תשתית עובדתית הולמת המאפשרת לדון בו.

4. משניתנה החלטת שרת הפנים כאמור, התבקשו העותרים להודיע האם ניתן להורות על מחיקת העתירה. בהודעתם ציינו העותרים, כי החלטת השרה אכן נתנה מענה לשני הסעדים העיקריים שהתבקשו בעתירה, אשר נגעו לקבלת ההחלטה ואימוץ המלצות הוועדה הגיאוגרפית. ואולם בקשר לסעד הנוסף – שעניינו הקפאת הליכי האכיפה – נטען, כי עתירתם לא התייגרה וכי הם עומדים על בירורה. בהקשר זה נטען, כי לפי מדיניות האכיפה המוצהרת של המדינה, אין זה מקובל להטיל קנסות מינהליים מקום שבו קיים אופק תכנוני להכשרת המבנים. עוד נטען כי מימוש הליכי האכיפה בשטחים האמורים הוא בעל השלכות הרסניות על תושבי המקום, שזה עתה זכו להכרה מוניציפאלית, וכי הסעד המבוקש מצומצם להשהיית הליכי האכיפה באופן זמני על מנת לאפשר קידום הליך תכנוני. בהתייחס לטענת המשיבים להיותו של הסעד המבוקש "סעד כוללני" – נטען כי אף אם אלו הם פני הדברים, הרי שמדובר באחד מן המקרים שבהם יהא זה נכון לדון בסעד המבוקש משיקולי צדק, זאת על רקע השתהותה של המדינה באימוץ דו"ח הוועדה הגיאוגרפית.

5. לאחר עיון בעתירה ובתגובות הנלוות לה, הגעתי למסקנה כי דין העתירה להימחק. אין חולק כי הסעדים העיקריים שהתבקשו בגדרה של העתירה התייתרו בעקבות החלטת שרת הפנים מיום 14.6.2022. באשר לסעד הנוסף שעניינו הקפאת הליכי האכיפה שננקטו נגד הבנייה הבלתי חוקית "וזאת עד ובהתאם להחלטת שרת הפנים" – כאמור, מלשונן הפשוטה של הסעד המבוקש עולה, כי גם זה התייתר משהתקבלה החלטת שרת הפנים, ומכאן שניתן היה למחוק את העתירה כולה. גם בהתעלם מן הלשון המפורשת, מקובלת עלי עמדת המשיבים, ולפיה דין הסעד האמור להידחות על הסף מחמת היותו כוללני ונעדר תשתית עובדתית ראויה (ראו: בג"ץ 1901/94 לנדאו נ' עיריית ירושלים, פ"ד מח(4) 411, 403 (1994) ורבים אחרים).

6. העותרים מציגים בעתירתם תמונה כללית ובלתי מפורטת כתשתית לבקשתם לסעד האמור. העתירה נעדרת פירוט בכל המתייחס להליכי האכיפה שננקטו כלפי העותרים, או בהתייחס להיקף המבנים העומדים בבסיס הליכים אלה. כך גם אין העתירה מפרטת באם בוצעה פניה פרטנית למשיבים בקשר לכל אחד מהמבנים, והאם ננקטו הליכי השגה בעניינם. הסעד המבוקש רחב וגורף אף הוא, שכן בגדרו מבקשים העותרים השהייה כוללת של הליכי אכיפה "בקשר למבנים שבשטחים שהחליטה ועדת הגבולות לספחם ליישוב". ברי כי לא ניתן להיעתר לסעד כוללני וגורף כגון זה, מבלי לבחון את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה והטיפול של הרשות בעניינו (ראו: בג"ץ 2223/15 רגבים

נ' שר הביטחון, פסקה 8 (22.7.2015)). פירוט כאמור, לו היה ניתן, עשוי היה להוביל למסקנה כי מקומן של טענות העותרים, המכוונות נגד הליכי אכיפה מכוח חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, אינו בבית משפט זה גם בשל קיומו של סעד חלופי לפני ערכאת שיפוט אחרת המצדיק אף הוא דחיית העתירה (ראו והשוו: בג"ץ 2520/05 בשארה נ' לופליאנסקי, פסקה 3 (10.10.2005); בג"ץ 9539/10 בקאא' לענייני תכנון ובניה נ' ממשלת ישראל, פסקה 4 (16.2.2011)).

לנוכח כל האמור, העתירה תימחק. בנסיבות העניין לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, ג' באלול התשפ"ב (30.8.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת